

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Силвия Александрова-Янкуловска, д.м.н.,
Факултет „Обществено здраве“ при МУ- Плевен

Относно: Конкурс за академична длъжност „Професор“ – обявен в ДВ 14/18.02.2022 г. по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, професионално направление 7.1. Медицина, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт за нуждите на Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“, Факултет „Обществено здравеопазване“, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна.

1. Сведения за процедурата

Съгласно Заповед № Р-109-162/14.04.2022 г. на Ректора на МУ- Варна и Протокол №182/06.04.2022 г. от заседание на ФС на Факултет „Обществено здравеопазване“ съм определена за член на Научното жури, а с Протокол № 1/29.04.2022 г. от заседание на научното жури съм избрана да изготвя становище, в конкурса за заемане на АД „Професор“ към МУ-Варна по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ (българоезично и англоезично обучение).

Конкурсът е обявен в ДВ 14/18.02.2022 г. Той е съобразен със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му в МУ-Варна. На основание на по-горе посочените законови документи са спазени всички процедурни изисквания по обявяване на конкурса, срока за подаване на документи и по избора на Научно жури.

Единствен кандидат е Доц. д-р Клара Георгиева Докова, д.м.

2. Кратки данни за кариерното развитие и квалификации на кандидатката

Клара Докова завършва специалност „медицина“ в МУ-Варна през 1994 г. и специалност „Обществено здравеопазване“ в Университет Маастрихт, Нидерландия през 1997г. Специалист е по „Социална медицина и здравен мениджмънт“ от 1999 г. Дисертацията си за ОНС „Доктор“ защитава през 2009 г.

Клара Докова започва професионалния си път през 1996 г. като лекар-терапевт в Общинска болница Аспарухово. В периода 1999 – 2001 г. е координатор на изследователски проект към Сдружение „Обществено здравеопазване“. От 2001 г. започва академичното си развитие в катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ в МУ-Варна последователно като асистент, старши асистент и главен асистент, а от 2012 г. е доцент. Заемала е длъжностите Зам. Декан (2014 – 2018 г.) и Декан (2018 – 2020 г.) на Факултета по Обществено здравеопазване.

Доц. Докова членува в EUPHA, International Epidemiological Association, European Stroke Association, Българска Асоциация по Обществено Здраве, БНДОЗ, БЛС. Член е на управителния съвет на Сдружение „Обществено здравеопазване-99“. Сътрудник е на Global Burden of Disease Study и Мрежата на СЗО „Региони за здраве“ (Focal Point за регион Варна).

Носител е на наградата за наука Питагор за 2020 г.

3. Общо съответствие на кандидатката с изискванията на ПРАС на МУ-Варна

	Условия съгласно чл.100 на ПРАС	Данни за кандидатката
1.	Да са придобили ОНС „доктор” по съответната научна специалност	Да – 2009 г.
2.	Да са заемали академичната длъжност „доцент“ не по-малко от 7 години и учебна натовареност не по-малко от 100 часа средно годишно за 4 години	Доцент от 2012 г. 401,5 часа средно годишно за 4 години
3.	Да няма доказано плагиатство	Да
4.	Да е научен ръководител на поне двама успешно защитили докторанти, от които поне един, да е защитил по същата научна специалност.	5 защитили докторанти 1 в същата специалност
5.	Да имат призната специалност в системата на здравеопазването	Да, от 1999 г.
6.	Да отговарят на съответните минимални национални изисквания	Да, по групи показатели в следващата таблица

Минимални изисквани точки по групи показатели за академичната длъжност „професор“ съгласно ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ

Група от показатели	Съдържание	Професор ППЗРАСРБ (брой точки)	Клара Докова
А	Показател 1: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"	50	50
В	Показатели 3 или 4: Хабилитационен труд	100	100
Г	Сума от показателите от 5 до 9: Публикации	200	341,19
Д	Сума от показателите от 10 до 12: Цитирания	100	240
Е	Сума от показателите от 13 до края	100	450

Както се вижда от направената съпоставка, кандидатката многократно надхвърля заложените национални критерии за академичната длъжност „професор“.

4. Характеристика на монографичния/хабилитационния труд

Кандидатката представя хабилитационен труд „Проучвания на болестен товар. Анализ на болестния товар в България 1990-2019.“ с ISBN 978-619-221-373-2. Трудът е публикуван на хартиен носител в обем 215 страници (при изисквани 100 страници). Рецензенти са уважавани наши специалисти по общественото здраве: проф. Искра Мирчева, дм и доц, Невяна Фесчиева, дм. И двете рецензии са включени в изданието съгласно изискванията за такъв тип труд. Хабилитационният труд е структуриран в 14 глави, обобщение, заключение и 9 приложения. Библиографията включва 155 източника, от които 11 на кирилица и 144 на латиница. Доц.

Докова обхваща източници от последните 10 години (61% от всички източници), както и няколко фундаментални трудове за областта на изследване.

Монографията е посветена на един изключително важен за всяка здравна политика проблем, прецизното измерване на здравето и влиянието на болестите и различни потенциални рискови фактори върху популацията, което е от ключово значение за оценката на здравния статус на населението. Трудът представя важни терминологични уточнения и показатели за оценка на болестния товар, както и често срещани методологични трудности. На фона на няколко ключови национални проучвания в европейски страни е направен оригинален анализ на болестния товар в България за 20-годишен период, както и позицията на страната ни в европейски контекст и по отношение на постигането на целите на устойчивото развитие. Трудът може да послужи като ценно помагало в учебния процес, но най-вече е от интерес за специалисти по общественото здраве, включително може да бъде основа при разработване на стратегии и политики в областта на общественото здраве у нас.

5. Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидатката

Доц. Докова участва в конкурса с **47 научни публикации**, разпределени както следва:

- 1) Дисертационен труд за ОНС „Доктор“ – 1 брой
- 2) Монография - хабилитационен труд – 1 брой
- 3) Учебник – 1 брой
- 4) Научни публикации в международни списания – 15 броя, от които:
 - 10 пълнотекстови статии в реферирани в Web of Science и Scopus списания;
 - 2 пълнотекстови доклада публикувани в реферирано в Web of Science и Scopus издание;
 - 3 доклада публикувани като резюмета в European Journal of Public Health;
- 5) Научни публикации в български издания – 29 броя, от които:
 - 24 пълнотекстови статии в рецензирани български периодични научни списания
 - 4 пълнотекстови доклада от научни форуми публикувани в сборници с ISBN
 - 1 глава от колективна монография на английски език

Кандидатката е самостоятелен или първи автор в 8 от представените публикации.

Допълнително доц. Докова е представила и 10 пълнотекстови публикации в научни списания и сборници, извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „професор“.

Общият **импакт фактор**, съгласно предоставената академична справка от библиотека на МУ-Варна, е **1307.034**.

Научните приноси са с оригинален и потвърдителен характер и са класифицирани в четири тематични направления.

Най-много са публикациите в **направление „Оценка на общественото здраве и здравни неравенства чрез показатели за заболяемост, смъртност и болестен товар“** (22 труда). В него са изучавани регионални здравни неравенства; регистри на заболявания (по-конкретно на диабет, диабетна ретинопатия и инсулти) и епидемиологична оценка въз основа на събраната в регистрите информация; проучвания на заболяемост, смъртност и болестен товар. Освен фокусът върху хипертоничната болест на сърцето и оценка на здравните загуби свързани с нея, доц. Докова изследва болестния товар на инсултите на глобално и регионално ниво и приносят им за здравните неравенства между Западна и Централна/Източна Европа. В

това направление са и най-цитираните публикации на доц. Докова от участията ѝ в съвместни авторски колективи с утвърдени учени от чужбина в списанията Neuroepidemiology, Lancet, Lancet Neurology, J Patient Experience, Ophthalmic Epidemiology, European Journal of Public Health.

Във второто научно *направление „Профилактика и промоция на здравето“* са отнесени десет труда, сред които особен интерес представляват изследванията по промоция на здравето в университетска среда. Специално внимание заслужават протокола за scoring review на глобалните доказателства за хранителен преход, предвид на слабото познаване и прилагане на този метод за систематичен преглед на научна литература у нас, както и споделянето на регионалния опит на Варна в създаването на подкрепяща среда за хора с недъзи.

Направление „Медицинска социология“ включва шест публикации, една от които е учебникът по „Медицинска социология“ подходящ за часовете по медицинска социология на студентите от различни специалности. За първи път в българско учебно помагало е представено приложението на основни социологически теории за анализ на проблеми от областта на медицината и здравеопазването. Включените теми са съобразени с препоръките на Британския медицински съвет за задължително базово обучение по медицинска социология за бъдещите лекари във Великобритания и покриват необходимия минимум от знания по дисциплината. Специално място е посветено на темите за социалните неравенства в здравето и болестта и здравните професии през призмата на медицинската социология.

Останалите трудове в направлението са публикувани в уважавани национални научни списания (Социална медицина, Здравна икономика и мениджмънт) и изследват актуални проблеми като нагласите за профилактика на онкологични заболявания сред жените в България; стила на живот на лекарите, работещи в болничната помощ; социалният статус и професионалната удовлетвореност на специалисти от професия рехабилитатор; екипност, приемственост и професионално израстване при лекари и медицински сестри, работещи в болнична среда.

Четвъртото направление на публикациите логично е посветено на педагогическата работа на кандидатката. В него са обединени шест публикации под наименованието „Обучение на специалисти в сферата на общественото здраве“. Фокусът на анализа е към обучението в бакалавърските специалности и съответствието с Европейските препоръки относно необходимите компетентности. В тази група интересна е статията за историята на обучението по превантивна медицина в Европа през първата половина на XX век, с която кандидатката обогатява палитрата от използвани от нея изследователски методи с исторически анализ.

Като обща характеристика на трудовете на доц. Клара Докова откроявам изчистения и прецизен стил, широкия обхват и задълбоченост на научния анализ и практическата насоченост към академичната и приложната сфера на общественото здраве. Справката за цитиранията на трудовете потвърждава тяхната научна стойност, актуалност и видимост сред професионалната ни общност.

Научна активност.

Участие в научни проекти. Клара Докова се включва в 2 наши и 4 международни научни проекти с разнообразно финансиране и тематика. Ръководител е на три национални образователни проекта.

Популяризиране на научните резултати на научни форуми у нас и в чужбина. Доц. Докова системно популяризира резултатите от научните си изследвания, като доказателство

за това са представените в документацията на кандидатката 30 участия в научни форуми в периода 2013 – 2022 г. Дванадесет от участията са в международни конференции.

6. Учебно-преподавателска дейност

Клара Докова има общ трудов стаж по специалността 24 г., 04 м., 23 дни, от които преподавателски стаж 20 г., 06 м., 13 дни. Учебната ѝ натовареност възлиза на 401,5 часа средно годишно за 4 години. Преподавателската ѝ дейност включва българоезично и англоезично обучение по дисциплините: Социална медицина и биостатистика, Въведение в епидемиологията, Приложна епидемиология и промоция на здравето, Медицинска социология, Социология на здравето и болестта, Медико-социални аспекти на уврежданията, Показатели и оценка на общественото здраве, Въведение в общественото здраве. Разработен е и курс в програмата за СДО „Дизайн на научни изследвания и статистически анализи“.

Учебната дейност на доц. Докова се обогатява и с **научно ръководство на докторанти**. Тя работи с 9 докторанта, петима от които са успешно защитили в периода 2014-2021 г. Впечатление прави научното ръководство на доц. Докова в различни докторски програми: Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията, Управление на общественото здраве, Хигиена (хранене и диететика), което доказва широкия спектър на научната ѝ експертиза.

Заклучение

На основание на пълното покриване на критериите, посочени в Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински Университет – Варна, значимите приноси на научната дейност на кандидатката и дългогодишният ѝ преподавателски опит предлагам на почитаемите членове на Научното Жури да гласуват положително и да предложат на Ректора на МУ – Варна **доц. д-р Клара Георгиева Докова, д.м. да заеме академичната длъжност „професор“** по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, за нуждите на Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“, Факултет „Обществено здравеопазване“, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна.

16 май 2022 г.

Проф. д-р С. Александрова-Янкуловска, д.м.н.

